

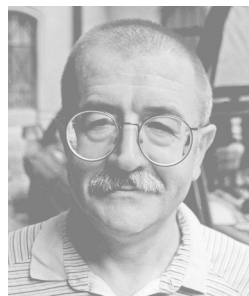
?

(A Reggelnaplóból)

A börtön felé sétálok gondtalanul, többedmagammal. Az épület a pozsonyi Duna-parton (a volt tőzsdepalota, vagyis), az egyetem helyén áll, mintha a várdombot áthelyezték volna ide. A folyó kivilágítva, csónakok ringatóznak a rakpart tövében. Átjárja egymást éjszaka és nappal. Amire éppen gondolva lépünk, az teremődik. Kívülről ismerem ezt az épületet, be most jutok először. Ki hitte volna, hogy belül tágasabb: magába nyeli ideutunk terét, a kihalt külvárost és az új híd innenső részét is, a Vödricet, meg a régi gettót. Az udvarban, ahol már egyedül vagyok, kerékpárt tolvá utolér régi barátom, Szila. Ekkor döbbenek rá, hogy miatta jöttem, illetve kerültem ide. Mihelyt mellém ér, nekítámadok dühösen. Mindenki tudja rólad, milyen csúnya az a te széplelked. Ha kikerülsz innen, írok valamelyik kiadványodról, hadd tudja meg a világ, miben ügyködsz. Ha te így, válaszol sértődötten, akkor hasztalan várod a nyomdában lévő verseskönyved megjelenését. Tudom, mit érdemelsz. Ezt a börtönt, ezt a magányt.

Amit idejövet mondtam egy nőnek, vajon még érvényes-e? Bár megszökni lehetetlen innen, áthatolok a falon. Ez a gondolat erőt ad, s magára hagyom a kerékpárját letámasztó barátomat. Már is az udvaron járkálókat kérdezgetem, merre a rabfelvétel. Mutatják. Beállok egy sor végére. Ahová belépünk, ott a vasrács, a rendkívüli helyzet, a rabfelvétel miatt fölgöngyölve. Belülről viszont nem az udvarra látni, hanem a kazánházra vagy mosodára inkább. Sűrűn gomolyog a vízgőz. A rabiroda a cellánk is egyben, s a közepe felé dombszerűen emelkedő fekhelyek közt a nyilvános vizeldékhez hasonló csempézett válaszfalak. A falak tövében, sáttortáskában tarka (sárga meg piros színű) takarók. Láthatóan agyonhasználtak. A mosás sem vette ki belőlük a pecsétet, foltokat. Mivel az idézésemet elvesztettem, egy villamosbérlet fénymásolatát húzom elő zsebemből. (Mindegy, kicsodát, itt fognak ügyis.) Mikor települtél át Magyarországról?, kérdi a tisztviselő a gyűrött, megpörköltödött, eső áztatta fénymásolatot forgatva. Azt mondanám, hogy én nem onnan ide, hanem... Hanem volt neked egy könyvlopás-ügyed is. Nem lopás volt. Megőrzésre hagytam egy újságíró ismerősnél a könyveimet, ő meg berakta az övéi közé. Te meg nyilván visszaoptad. Neeem!!!, kétségbeesetten felüvöltök, átköltözésem után nála maradtak. A sírjában.

A börtönírnok első kérdése, az áttelepülés mikorja, még mindig keresi bennem a választ. Míg fogva leszek, majd csak megtalálja. Hogyan alszom itt ezen az emelkedő, kemény padozaton? Ne légy türelmetlen, minden kiderül, még mielőtt kiszabadulsz.

Börtön – a testem (a lélek, az elfojtott indulatok börtöne). Szorító helyzet, tehetetlenség.

Könyv – a szellem kapuja, ezt hozza Szila, ennek a jelét; szóval a *könyv* bejárat a pokol és menny, a belső végtelen felé. (*A költőnek, írónak viszont bejárat és kijárat is egyben.*)

Az *udvar* – a család cellaudvara. Vajon mit keres itt Szila, ráadásul kerékpárral? Az alkotásra figyelmeztet? Arra, hogy a teremtőerő a börtönben is velem marad? Hogy nincs bennem hála? Hogy nem maradtam a gyerekeim mellett? A válás lehetetlenségére?

A *folyó* meg a vízében ringatózó *csónakok* – az életerő áradása, megtorpanása, a szép pillanatok lampionos ringatózása. A *szeretkezés*; a *most* végtelene. Nekem a folyó a menekülés útja is lehet majd, miután *átjöttem* a falon, bár fények égnek rajta, s így erre szöknöm lehetetlen. Minden mozdulatom látható, nyilvános.

Börtönben lenni: tehetetlenség, veszteglés, „lenyűgözöttség”.

Feküdnöm a válaszfal alatt: cselekvésképtelenség, lustaság.

A rácson túl gomolygó gőz: feszülő erő, a tevékeny időszak, amelyik – már még? – *túl van*. (Szauna, gőzkabin jelzése is: a megtisztulásé, méregtelenítésé).

A csempe: sterilitás.

A takaró színe: piros (az élet és vér melegsége, a keletkezés színe), sárga (a napé, értelemé, a *cselekvő* tudaté).

Az *őr*: az önkontroll, óvatosságra int. (Elég durva fickó, ráadásul otrombán gyanúsítgat is.)

Az utcák, a gondtalan külvilág. A vidám úton levés. Az utca: a város – házak közé zárt – *taó*-ja.

Az írás s a gyors képmagyarázat hajnali fél négyig elhúzódik, s utána még ráolvasok egy kicsit. A megfejtés majd kemény napközi munka lesz, beleoldódás a megírás, megfejtés örömeibe és gondjaiba-bajaiba.

Életfeladat.

Hogy adható át szavakkal egy kép, amelybe az emlékezetet is beleírjuk? Hogyan tehető közössé egy személyes emlék?

Van-e egyáltalán személyes? Vajon a személyes legmélye nem közös-e már?

Van-e értelme a leírásnak, ha nem lesz *beleérző* olvasója? Van-e értelme a tisztázási szándéknak? Ki előtt tisztáznom? Körbejárva nem zavarom-e jobban össze a homályos álmképeket?

Milyen *érzéseim* voltak az álomban? Mi maradt mostanra belőlük? Először az a könnyedség, gondtalanság, ahogy másokkal együtt sétálok majdani rabságom helyszíné felé. A folyó (*nőiesen lágy*) ringatózása, a kivilágított kikötő – táncol velem a fény, a természet. Az a karneváli vidámság, ahogy annak idején évfolyamtársaimmal az egyetem felé ballagtunk, sétáltunk, ugrándoztunk! De hová tűnnek hirtelen a társaim? Nem tudom, mikor vesztettem el őket szem elől. Hogy vált egyszerre magányossá, majd fogsággá az élet? A vidám összetartozás érzéséből mi lett? Civakodás; fenekedés a régi jó szövetségese, barátira. Mi az a rossz érzés, *ami én őbenne vagyok*?

A börtönőr kérdése pedig teljes zavart támaszt. Kífordítja a valóságot. De hát mi a valóság? Az álmkép van-e közelebb hozzá, vagy a köznapjaim, az adatok, a *tények*? Tudatos vagyok-e kapcsolataimban, illetve, hogy ne legyen a megnevezésben semmi kimódoltság, nyitott, megértő vagyok-e? Képes vagyok-e rá, hogy sérelmeimen túljutva ápoljam a barátságot? Aki – ha mégoly képtelenül is – rákérdez életem fordulópontjaira, mért válik rabtartómmá, smasszeremmé? Tele félreértéssel, képtelenséggel ez az álom.

Az életem ugyancsak.

Az a hirtelen fordulat, ahogy vidám sétalóból egyszerre fogoly leszek! Mi tett rabbá? Hogy besétáltam – gyanútlanul? kíváncsiságból? hiúságból? kivagyiságból? – a falak közé? Az ismereteimnek, a vélt tudásnak lettem rabja? Az *áttelepülésem* tett gyámoltalanná, *fegyencé*? Az ismert világ, barátaim elhagyása? Szóval besétáltam a börtönömbbe, bár kezdetben belülről *befogadóan* tágasnak látszik. Megszűntek a vidám, szabad *utcai* kapcsolataim. S vajon csak az álomban vagy valójában is?

Mit jelenthet még a *börtön*? Az álom időpontjában talán olyan körülményekhez, emberekhez és eseményekhez való kötődést, amelyektől és/vagy akiktől meg kéne szabadulnom?

Vagy inkább kiúttalanságot? Az életem megdermedt, egy helyzet magába zárt?

Vagy éppenhogy ez a tágas börtön a *biztonság* nekem – foltos, de meleg takaróival, a napi ellátással. Végül is: tető van a fejem fölött, falak is köröttem. A fal védelmet nyújt, igaz, be is zár. Akár a túlságos vágy a külső biztonság után, amikor mások szemében szeretném látni az elismerést, megbecsülést; ez is elválaszthat szabadságomtól. Önmagam rabjává tesz. Ha ráébredek szabadságomra, a fal magától eltűnik, minden (képi, fogalmi) vonatkozásával együtt. Mi az, ami magamra ébreszt? Képes vagyok-e a (kapcsolatok, félreértések) rabság(á)ból tudatos-sággal, jelenléttel, elfogadással szabadságot teremteni? S az életemben is?

Vagy ez a pozsonyi helyszínű börtön inkább a vágyakat jelentené? *Vágyakozást* valami távollévő, elmúlt után. A *koronázóváros* lenne? Ifjúkori sétáink, csavargásaink a Duna-parton? A múlt fogságába esett időm örömeit, életmámorát, kalandjait, szerelmeit, akkori (kétes) népszerűségemet vágyom vissza?

A szabadulás a rabtól függ. Fölismeri, hogy a börtönfalai illúziók: a rabság *álmoképe* (fogalma) nem valóság. De az áttöréshez, a felébredéshez tetterő kéne. A csempék steril felülete helyett élő tisztaság. Az *eszményi* élet helyett a meglévőből teremteni nyitottságot, szabadságot.

Ezt ki mondja és kinek? Van-e olyan tudás, amit *csak* fogalmakkal adhatok át magamnak? Hová visznek a szavaim? Kell-e értelmezni, megfejteni, ami *van*. Nem elég, ha átélem a legmélyéig? Nem elég csendben maradnom?

Amíg kérdéseim vannak, kimondom, sőt: leírom őket.

Csak kisétálni a cellából. Az egyik fal helyét elfoglaló rács még föl van göngyölve.

De ez is csak *kép*; volt.

Ébredj föl, eltűnt a börtön!

S itt a szabadban, mi az a húsz (vélt) dolog, ami kedvemre való?

1. természetjárás, erdei séták
2. szauna, úszás
3. olvasás
4. képzelet, ábrándozás
5. tartalmas, mély beszélgetések
6. szép lányokkal
7. zenehallgatás
8. transzlégzés
9. szemlélődés (zazen)
10. kerti munka, virágok közt, cseresznyeszedés

11. utazgatás (a párommal)
12. főzés (vegetáriánus ételek)
13. írás (verseké, ha nehéz is bevallanom)
14. jóga (oktatás)
15. szeretkezés
16. szimbólumok
17. gyógynövények
18. képek, festmények, színek (szemlélődés, élvezet)
19. számítógépezés
20. mindig valami más

S a legjobb az lenne, ha *lenne* egyáltalán nem lenne. Tehát máris minden a legjobb (~~enne~~).

A leválasztódás, az ellenállás, az *éned* tesz rabbá.

Vagyis:

Ki az a másik, akit széplelkűnek álmodok?

Kicsoda *Szila*, akinek nekítámadok dühösen?

Kinek a gyöngéivel van *valójában* bajom?

Ki az a *nő*, akivel megbeszélem a szabadulás módját?

Van-e az álomban, aki más, aki *másik*?

Rákérdezek: az engem rabbá nyilvánító hivatalnok kicsoda hát?

S *ki* a börtönöm?

Minden kép, minden álomszereplő a lelkemben teremtődött, vagyis: mindegyikük én vagyok.

De a lélek (a psziché) honnan teremtődik, s honnan az én?

Hová tér vissza ez az én, mikor felébredek?

Az álom én az éber énbe?

Vagyis ketten vagyok?

Kétféle a tudatosság bennem?

S kétféle úgy is: bennem és kívülem.

(A nyíló rózsáé meg a belső képeké?)

A tárgyé és a megnevezésé?

Választ nem adhat senki más.

Nem segíthet se módszer, se mester.

Nos: ki az, aki fölébredt?

S éber-e most is?

Éber vagy?

Éber?

Vagy?

?